

ऋणनिर्देश

प्रस्तुत शोध प्रबंध सादर करताना मला अत्यंत आनंद होतो की, ज्यांच्यामुळे माझे संशोधन कार्य पूर्णत्वास आले असे माझे प्रेरणास्थान आदरणीय मार्गदर्शक डॉ.मदनलाल विनायकराव सूर्यवंशी सर (भूगोलशास्त्र, विभाग प्रमुख, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर मराठवाडा विद्यापीठ, औरंगाबाद) सरांनी माझ्या संशोधन कार्यास अनमोल असे मार्गदर्शन करून माझ्या संशोधन कार्याची गती वाढविली आणि माझे संशोधन कार्य पूर्णत्वास आणले. त्या बद्दल मी आदरणीय सरांचा शतशः ऋणी आहे. डॉ.पुरुषोत्तम देशमुख (अर्थशास्त्र विभाग, डॉ.बा.आं.म.वि., औरंगाबाद) यांचे सहकार्य लाभले. त्या बद्दल मी त्यांचे ऋण व्यक्त करतो.

किसान शिक्षण प्रसारक मंडळाचे सचिव आणि माझे आधारस्तंभ मा.आ.विक्रमजी काळे साहेब (शिक्षक आमदार, मराठवाडा शिक्षक मतदार संघ, औरंगाबाद) आणि मा.श्री.शिवाजीराव लकडे सर तसेच गोदावरी पब्लिक स्कूलच्या प्राचार्या सौ.शुभांगीताई काळे मॅडम, उपप्राचार्य श्री. दिलीप सूर्यवंशी सर, श्री.प्रल्हाद जाधव सर या सर्वांच्या भक्कम आधारामुळे माझे संशोधन कार्य पूर्णत्वास आले. त्यामुळे मी या सर्वांच्या कायमस्वरूपी ऋणात राहू इच्छितो.

तसेच माझ्या संशोधन कार्यात विशेष सहकार्य करणारे माझे मित्र प्रा.श्रीकृष्ण दिगंबर बिरादार सर (नुतन कन्या कनिष्ठ महाविद्यालय, लासूर स्टेशन, औरंगाबाद), माझे बंधू श्री. माधव ज्ञानोबा होळे (प्रयोग शाळा सहाय्यक, शिवाजी उच्च माध्यमिक विद्यालय, कुरुळा, ता. कंधार, जि.नांदेड), मा.श्री.मष्णाजी तुकाराम होळे (मुख्याध्यापक, संत गाडगेबाबा माध्यमिक व उच्च माध्यमिक आश्रम शाळा, साडेगाव ता.जि.परभणी, मा.श्री. प्रमोद देविदास होळे (डाक सहाय्यक, प्रवर अधिक्षक डाक घर, औरंगाबाद विभाग, औरंगाबाद.), प्रा.श्रीकृष्ण होळे (यांचे ऋण व्यक्त करतो.

तसेच श्री.चांगदेव गडदे, श्री.रविंद्र टोणगे, श्री. अविनाश शिंदे आणि गोदावरी परिवारातील प्रा.महादेव मुंडे, श्री.नागनाथ मलवाडे, श्रीमती ज्योती खोसे, श्रीमती उषा गायकवाड, श्री. प्रकाश राजपूत, श्री. महिपाल व्यवहारे, प्रा. दिलीप बोर्डे, श्री.देविदास कोल्हे, श्री.आनंद शिंदे यांचे मला प्रत्यक्ष सहकार्य लाभले. त्याबद्दल मी त्यांचे ऋण व्यक्त करतो.

तसेच गोदावरी परिवारातील माझे मित्र श्री.विकास राऊत, श्री.सिध्देश्वर कस्तुरे, श्री.संतोष गोसावी, श्री.विजय रानभरे, प्रा.भगवान जाधव, प्रा.बंडू सोमवंशी, प्रा.नितीन कवडे, प्रा.डोणगावे, प्रा. तेरकर, प्रा.शेरखाने, श्री. धर्मराज शिंदे, श्री. प्रकाश परदेशी, श्री.संजय मोरे, श्री.फुलचंद लाकाळ व गोदावरी परिवारातील सर्व गुरुजन आणि माझे मित्र / मैत्रिणी या सर्वांचे सहकार्य मिळाल्याबद्दल या सर्वांचे ऋण व्यक्त करतो.

माझ्या संशोधनाचा सार्थ अभिमान असलेले माझे वडील श्री. ज्ञानोबा निवृत्ती होळे व आई सौ. अन्नपूर्णा ज्ञानोबा होळे, माझी पत्नी सौ.उमा, मुलगा चि.सौरभ, कु.ऋतुश्री, बहिण सौ. रुक्मिणी चरक यांचे मला संशोधन कार्यात अनमोल सहकार्य लाभले. त्याबद्दल मी या सर्वांचा शतशः ऋणी आहे. माझे सासरे श्री. राजाराम चरक व सासू सौ.सुमित्रा राजाराम चरक यांचेही मी ऋण व्यक्त करतो.

माझे पीएच.डी. पदवी शिक्षणातील सहकारी श्री.भगवान मरकड, श्री.गौतम पट्टेकर, सौ.मधुमती नागरे, श्री.भीमराव गायकवाड, श्री. बालाजी वाघमारे, श्री.सुहास धनवे, श्री. विनोद धनेराव, श्री.बापू गुजर,शेख महंमद, श्री.प्रशांत जगताप, श्री.राजु खरात, श्री. दिलीप गायकवाड (लिपीक, भूगोलशास्त्र विभाग) या सर्वांचे संशोधन कार्यात सहकार्य लाभले. त्याबद्दल मी त्यांचे ऋण व्यक्त करतो.

श्री. विष्णू ज्ञानोबा होळे
संशोधक